

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πολιτεία, 519b-520a

A1.

1-Λ: *Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χειρόν ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον*

2-Σ: *νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι*

3-Λ: *συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ*

4-Σ: *ποιῶν μεταδιδόναί ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὥσιν ὠφελεῖν.*

5-Σ: *αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, ... ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως*

B1. Οι απαίδευτοι και όσοι δεν έχουν γνωρίσει την αλήθεια (*μήτε τοὺς ἀπαιδευτούς καὶ ἀληθείας ἀπείρους*) δεν έχουν κατακτήσει την γνώση και δεν έχουν λάβει την ορθή παιδεία. Αυτοί οι τυχαίοι και αφιλοσόφητοι πολιτικοί δεν θα μπορούσαν να κυβερνήσουν ικανοποιητικά μια πόλη (*ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι*), διότι δεν έχουν έναν υψηλό σκοπό να υπηρετήσουν (*σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἕνα*), αλλά αποβλέπουν στην ικανοποίηση του προσωπικού τους συμφέροντος (ιδιοτέλεια). Επομένως, είναι ανεπαρκείς για τη διοίκηση μιας ιδανικής κοινωνίας που θα στοχεύει στη δικαιοσύνη.

Όσοι έχουν λάβει την ορθή παιδεία γνωρίζουν την αλήθεια και έχουν αντικρίσει την ιδέα του Αγαθού. Διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις, και ενώ μπορούν να ασκήσουν την εξουσία με ανιδιοτέλεια, στην πράξη απέχουν από τα κοινά, την ενεργό πολιτική. Είναι απρόθυμοι να αναλάβουν οποιαδήποτε πολιτική δράση απολαμβάνοντας την απόλυτη ευτυχία του θεωρητικού βίου (*ἐκόντες οὐ πράξουσιν*). Μάλιστα νομίζουν ότι ζουν στα νησιά των Μακάρων, ενώ είναι ακόμη ζωντανοί (*ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι*). Άλλωστε η κάθοδος στις σκιές του σπηλαίου, ανάμεσα στα σκοτάδια και τις κακίες των ανθρώπων, είναι πάντοτε θυσία και πόνος. Οι πεπαιδευμένοι όμως έχουν χρέος να επιστρέψουν στην καθημερινότητα και από ηγετική θέση να προσφέρουν στο σύνολο των πολιτών όσα έμαθαν και είδαν στην πορεία τους προς το Αγαθό. [208 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτων, Πολιτεία, 508e-509a

Στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο, η ιδέα του Αγαθού προσδιορίζεται με κάποιους χαρακτηρισμούς, χωρίς όμως να διευκρινίζεται το ακριβές περιεχόμενό του. Πιο συγκεκριμένα, το Αγαθό είναι η μεγαλύτερη αξία (*μέγιστον μάθημα*), αφού αυτό πρέπει να κατακτήσουν οι καλύτερες ανθρώπινες φύσεις και οι οποίες προορίζονται να αναλάβουν τη

διοίκηση της ιδανικής πολιτείας. Επιπλέον, το Αγαθό μπορεί να προσεγγιστεί και να το θεαθεί ο άνθρωπος, όχι βέβαια με την εξωτερική όραση, αλλά με την καθαρή νόηση (*ἀφικέσθαι, ιδεῖν, ἴδωσι*). Επιπλέον, η κατάκτησή του είναι δύσκολη και απαιτεί κόπο, επίπονη προσπάθεια και αγώνα (*ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες*). Είναι ο απώτερος στόχος της συνολικής παιδευτικής προσπάθειας και πορείας του ανθρώπου (*ἀφικέσθαι*). Πρόκειται για μια ανοδική διαδρομή που οδηγεί στην ολοένα υψηλότερη γνώση και διάπλαση ήθους.

Στο παράλληλο κείμενο η ιδέα του Αγαθού ορίζεται ως αυτό που παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη, την αληθινή γνώση. Είναι η ύψιστη αρχή, η πηγή του όντος και της γνώσης. Είναι για τα αντικείμενα της γνώσης και την ίδια τη γνώση, ότι είναι ο ήλιος για τα ορατά αντικείμενα και την όραση (*Είναι το αίτιο της γνώσης και της αλήθειας*). Η ιδέα του Αγαθού τελικά είναι κάτι ανώτερο από το *εἶναι* (= την πραγματικότητα). Η ιδέα του Αγαθού είναι η ανώτατη στην ιεραρχία των Ιδεών ως «*κάτι ακόμη πιο πέρα από την ουσία, ανώτερο από αυτήν ως προς το αξίωμα και τη δύναμη*». Πάντως, ήδη, στην αρχαιότητα το Πλάτωνος *ἀγαθόν* ήταν παροιμιακή έκφραση για κάτι το ασαφές και σκοτεινό. Ο Πλάτωνας δεν δίνει μια σαφή ερμηνεία για αυτόν τον όρο που είναι από τους βασικότερους στο φιλοσοφικό του σύστημα παρά αρκείται σε ορισμένους υπαινιγμούς. [264 λέξεις]

B3. 1-β, 2-γ, 3-α, 4-β, 5-α

B4. 1-β, 2-β, 3-β, 4-α, 5-α